

poliprogama

aldez aurretiko azterlanak, arkitektura eta hirigintza programazioa, aholkulariak

Bizkaiko Foru Aldundia

-

Kirol Zuzendaritza Nagusia

Kirol ekipamenduetarako programazio
azterlanak

2004ko urria

Aurkibidea

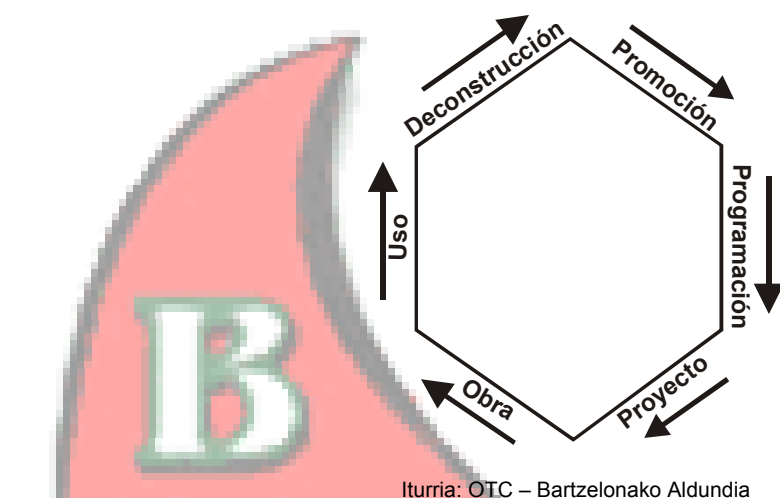
Sarrera	2
1. Programazioa	3
2. Lan metodo erabilia	6
3. Aldez aurretiko azterlana	8
4. Programazio zehatzaren inguruko azterlana	18
5. Ondorioak	21
6. Bibliografia	22

Sarrera

Kalitatea kudeatzeko sistemen arabera, kirol instalazio bateko inbertsio ziklo edo erabilera epea (beste ekipamendu publiko batzuetan bezala) ondoz ondoko hainbat fase osagarri ditu; horiek guztiek, bada, sustatzailearen helburuak betetzen lagundu, herritar eta erabiltzaileei kalitatezko zerbitzuak eskaini eta baliabide publikoak nahiz ingurumen bitartekoak modu iraunkorrean kudeatzea bermatzen dute. Eskema koherente honetan, programazio fasea ezinbestekoa da sustatzaileak erabakiak modu arrazoituan hartzeko, proiektu-egileari proiektu arkitektonikoa idazten laguntzeko eta kirol instalazioaren gero kudeaketa planifikatzeko.

Inbertsio zikloaren eskema

Deconstrucción: dekonstrukzioa
 Promoción: sustapena
 Programación: programazioa
 Proyecto: proiektua
 Obra: obra
 Uso: erabilera

Gainera, azken hamarkadetan herritarren artean kirolari eta kirol jardun fisikoei oratzeko orduan sortutako alaketek eskari berriak eragin dituzte eta, horrenbestez, kirol ekipamendu mota berriak agertu dira. Eta ez dugu uste eskariaren aldaberatasun hori gehiegi aldatuko denik. Hori guztiori dela eta, alde aurretiko hausnarketa bidea programazio azterlan baten bitartez zabaltzea behar-beharrezkoa da, eskariak ondo identifikatu ahal izateko, betiere antolamendu zorrotzegi eta normalizatuegiak saihestuz; gauzak horrela, jardun berri horiei erantzuteko baina epe luzeagoan ezinbesteko joera alaketetara moldatzeko gauza izango den ekipamendu bat planifikatu ahal izango da.

Sustatzaile publikoak, ekipamendu berria eregiteko edo kirol instalazio bat berritzeko inbertsioa erabakitzeko orduan, inprobisazioa saihestu behar du, betiere alde aurretiko hausnarketa bidea programazio azterlan baten bitartez garatzeko beharrezko baliabideak ezarriz.

1. Programazioa, fase desberdin bi

Fase desberdin bitan banaturiko azterlana

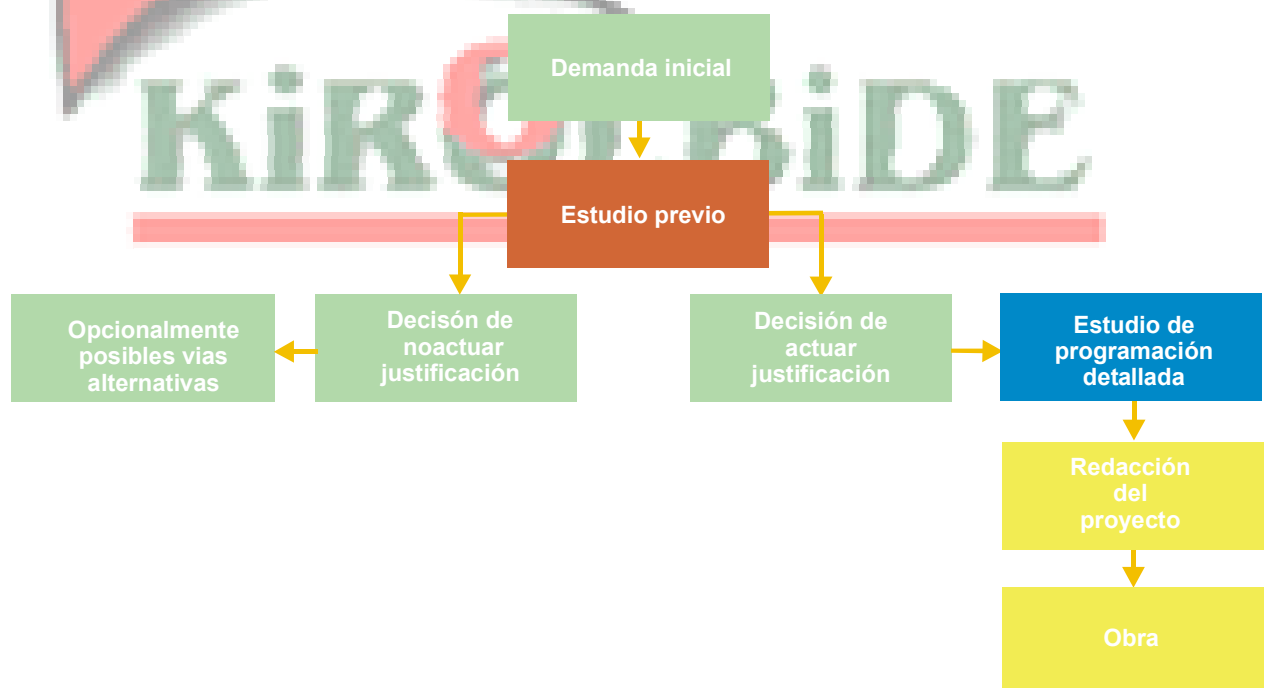
Programazio azterlana hainbat helburu dituen fase desberdin baina osagarri bitan banatzen da:

- **Aldez aurretiko azterlana edo aurre-egitasmoa.** Horrek sustatzaileak (udalak) hartu beharreko erabakia errazten du, betiere kirol ekipamendu bati buruzko proiektua (egitasmo berria edo berritze lanak) edo horren kudeaketa egiteari dagokionez.
- **Programazio zehatzari buruzko azterlana.** Horrek proiektu teknikoa egiteaz arduratzen den teknikariari ematen dio sustatzailearen helburuei erantzuteko moduko kirol ekipamendua diseinatzeko beharrezkoa den informazio guztia; halaber, aurreikusitako jarduerari eta kudeaketa sistemari darizkien baldintza funtzionalak, espazialak eta teknikoak azalduko dizkio.

Gauzak horrela, programazioa modu honetara osatzen da:

- Sustatzaile publikoak lehenengo erabakia hartzeko duen ezinbesteko lanabesa izango da.
- Programazio azterlan hau erreferentzia gida izango da ekipamendua bideratzeko jarduketan eta geroko funtzionamenduan. Burutzapen proiektua egiteko oinarria izango da, bai eta finantziazioa, komunikazio politikaren garapena, ekipamenduaren kudeaketaren planifikazio eta hasiera... ezartzeko abiapuntua ere.
- Eraikinaren ibilbidean barrena, programazio azterlanak balio izango du ekipamenduaren egokitzapen eta bilakaera ebaluatzeko, betiere hasierako helburuei eta eskariari dagokienez. Horrela bada, programazio azterlanetik abiatuta, kirol instalazio baten ebaluaziorako adierazleatariko asko ezarri ahal izango dira.

Programazioaren eskema orokorra

Demanda inicial: hasierako eskaria
Estudio previo: aldez aurretiko azterlana
Opcionalmente posibles vías alternativas: hautazko bide alternatiboak
Decisión de no actuar justificación: abian ez jartzeko erabakia, justifikazioa
Decisión de actuar justificación: abian jartzeko erabakia, justifikazioa
Estudio de programación detallada: programazio azterlan zehatza
Redacción del proyecto: proiektua egitea
Obra: obra

Programazio azterlanaren balio erantsia

Okerreko inbertsioak, erabilera bako eraikinak, gauzatu ez diren promesak, arrazoi ekonomikoengatik edo hasieran batean aurreikusten ez diren zailtasunegatik gelditutako operazioak, burutu ez diren proiektuak, udal diruzaintzarako eskuraezinak diren inbertsio edo ustiapen kostuak, ekipamendu kutsagarriak, benetako erabileretara edo erabilera berrietara egokituta ez daudenak, desegokiro kokatuak... Horiek guztiak askotan aldeaz aurretik egiten ez den hausnarketa edo sustatzaile publikoaren inplikazio ezaren ondorio dira; izan ere, sarritan instalazioa ez da behar bezala definitzen, ez da jarduna kudeatzen. Beraz, arazoa ez da bakar-bakarrik izaten teknikariak proiektua idaztean hartzen duen ausardia.

Orokorrean, programazio azterlana, zalantza barik, ohikoak izaten diren arazoetariko asko saihesteko antidoto eraginkorra da.

Programazio azterlanak ondoko hauek sustatzen ditu:

- Sustatzailearen hausnarketa eta inplikazio osoa.
- Sustatzailearen erabakimena.
- Erabiltzaileen partaidetza.
- Proiektua testuinguruan jartzea, hiri, landa, kirol, gizarte, ekonomi edo politika inguruneari dagokionez.
- Inbertsio ziklo osoaren kudeaketa eraginkor eta arrazionalagoa.
- Proiektua iraunkorragoa izatea (ingurumen nahiz ekonomi ingurumen batetik ikusita).
- Sustatzailea eta proiektugilearen arteko kontratu eta lan erlazio arin eta koherenteagoa.
- Sustatzailearen helburuei erantzuten dien proiektua definitzea eta egitea, betiere erabiltzaileen beharizanetara eta funtzionamendu eskakizunetara egokitua.
- Proiektuaren kontrol eraginkorra.
- Eta abar.

Laburbilduz, **kalitatezko obra publikoa**

Programazio azterlanaren epeak eta kostua

Kirol instalazio baterako programazio azterlanaren epeak eta kostuak berorren dimentsioaren arabekoak izaten dira. Alabaina, orokorrean, azterlan mota hau egiteko 3tik 6 hilabetera bitarteko epea aurreikusi behar da, bai eta etorkizuneko proiektua kontratatzeke aurrekontuaren %0,5etik beherako kostua ere. Horrenbestez, programazio azterlanaren epeak eta kostua oso txikiak dira, baldin eta horren garrantzi estrategikoa eta etorkizuneko inbertsioari ekarriko dioten onura kontuan hartzen baditugu.

Gainera, ondoko taulan ikus daitekeenez, programazio azterlanak garrantzi handia dauka, inbertsio kopuruari dagokionez.

Finantza konpromisoen garrantzia, proiektuaren faseen arabera¹

Faseak	Egindako benetako gastuak	Konprometutako kostu orokorraren zatia
Programazio azterlana eta aldez aurretiko beste batzuk *	%2	%70
Burutzapen proiektua egitea	%5	%90
Eraikuntza	%75	%95
Obra hartzea	%90	%98
Funtzionamendua	%100	%100

* Adibidez lehiaketa.

¹ “La integració de la qualitat ambiental en les construccions públiques”. 12. Kudeaketa gidaliburua, Bartzelonako Alundia. 1999

2. Lan metodo erabilia

Hona hemen azaldutako programazioa, batik bat, Frantziako eta Kataluniako esperientzian oinarritzen bada ere, programazioaren inguruko lehenengo esperientziak Estatu Batuetan izan ziren hirurogeiko hamarkadan izan ziren. Christopher Alexander arkitektoak Oregoneko Unibertsitate Campusa berregituratu eta berritzeko programazio azterlana zuzendu zuen, metodologia parte-hartzailea eta demokratikoa abian jarritz. Erabiltzaileek beharrianak eta premiak definitzeki ekin zioten eta alternatibak nahiz erabakiak hartzeko definizioan bete-betean hartu zuten parte. Antzeko esperientzia bat izan zen Montrealeko Unibertsitatearen, Gerald Davies-en zuzendaritzapean.

Frantzian, hamarkada horren amaieran, André Malraux kultura ministroak Arkitektura Ikertzeko Batzordearen sorruntza bultzatu zuen, arkitektura proiektu bati irtenbidea bilatzeko metodoa azaltzean izandako egoera gatazkatsu baten ondorioz: Arte Ederretako ildoak, sustatzaile eta proiektugilearen arteko harremanak bide bakar modura defenditzen zuena, eta arkitektura eskola berriak, proiektua idazteko prozesuan hainbat eragileren parte-hartzea bultzatu nahi zuena.

Batzordeak modu honetara definitu zuen arkitektura: “espazioa antolatzeko artea, betiere gizarte zereginen eta gizakiaren garapenaren arteko trukaketa ahalbideratzeko asmoz”. Programa proiektua definitzeko giltzarri bihurtu zen, jarduketaren bateragarritasun, koherentzia eta bideragarritasuna bermatzen zuen benetako metodologia zenez gero. Gauzak horrela, lehendabiziko programazio gidaliburua egin eta argitaratu zen eta horren ondoren Parisko Pompidou zentroaren proiektua arrakastaz egin eta programazioaren saiakera praktikorako lehenengo laborategia bilakatu zen. Paris inguruko hiri berriak planifikatzeko lanek hiri programazioan espezializaturiko diziplina askotariko talde teknikoak sortzea ekarri zuten.

Hirurogeita hamar eta laurogeitako hamarkadetan barrena, programazioa estatuko eta erregioetako administrazio nagusietan garatu zen, administrazio publikoak 1973tik aurrera arkitektura lehiaketak antolatzeko zeukan derrigortasunaz baliaturik. EPKMMek (Eraikuntza Publikoaren Kalitateko Ministerio arteko Misioa) ahalegin handiak egin zituen, administrazio publikoek programazioa proiektuen kudeaketan sar zezaten. Azkenean, 1986an Estatuaren Kontratuei buruzko Legeak programazioa guztiz erakundetu zuen, eraikuntza proiektuak egiteko prozesu guztien aurretik nahitaezko bihurtuz.

“Programa zehaztugabe edo aldarazietatik abiatutako proiektuek desordena, inprobisazioa eta kostuen kontrolik eza eragiten dute obrak egitean, hau da, lan okerrak eta prezio eskuraezinak, ...” (Frantziako Estatuaren Kontratuei buruzko 85-704 Legetik ateratako zatia).

Estatu Batuetan eta Kanadan ere programazioa garatuz eta sendotuz joan da, nahiz eta Frantziaren antzeko legezko markorik egon ez. Eredu zehatzetan (zerbitzuetan, ospitaleen eremuan, kultura arloan, kirol arloan...) espezializaturiko kontsultari ugariak sustatzaile publiko eta pribatuekin egin ohi dute lan. Alemanian administrazioek proiektua definitzeko alde aurretiko faseari garrantzi handia eman ohi diote; fase horretan herritarren partaidetza garrantzizkotzat jotzen da. Baina, orokorrean, proiektugilea izan ohi da metodologia hau egitasmoa egiteko prozesuan sartzen duena.

Azkenik, Frantzian programazioan jarduten duten profesional talde asko finkatu dira,

programagileak, izenekoak. Erakunde publikoek programagilearen lanbide espezializazioa hartu ohi dute aintzakotzat. Arkitektura eskoletan eta beste unibertsitate zentro batzuetan mota honetako graduondo eta asignaturak izaten dira. Programazioaren sindikatu bat agertu da eta "l'Institut de la Programmation Architectural et de l'Aménagement - IPAA" institutua ere bai.

Espainiako testuingurua

Agerian dago Espainian, beste herrialde batzuetan gertatzen denaz bestaldera, programazioak ez duela oraindik onarpen zabalik. Alabaina, Bartzelonako Aldundiaren adibideari jarraituz, 90eko hamarkadaren hasieratik udalerriei proiektuak kudeatzen eta aholkularitza ematen laguntzeko metodoan ("xarxa de Barcelona, municipios de calidad" programa) programazioa inbertsio zikloaren funtsezko osagaitzat hartzen da; horrenbestez, hainbat udalerrik eta erakunde publikok euren kudeaketa ereduaren barruan sartu dute aldez aurretiko programazio fase hori. Era berean, kirol instalazioen kudeaketan espezializaturiko hainbat enpresa ere azaldu dira.

Programazioari buruzko hainbat lehiaketa eratu dira eta lehendabiziko prestakuntza mintegia Kataluniako Arkitektoen Elkargo Ofizialean egin zen.

Eraikuntza antolatzeko 38/1999 Legeak ondoko hau adierazten du sustatzaile eta proiektugilearen rola definizioaren inguruan:

- "Sustatzaileak eraikuntza lan bat erabaki, programatu eta finantzen du... Proiektugileari proiektua idazteko beharrezko dokumentazio eta informazio guztia eman behar dio eta obra zuzendariari proiektuaren aldarazpenak baimen diezazkioke..."
- Proiektugileak proiektua egiten du sustatzailearen ekimenez, betiere kontratuan hitzartutakoaren arabera eta beharrezko arautegia aplikatuz."

Honek beste egoera bat ezartzen du; horretan argi eta garbi onartzen da sustatzailea proiektugileari informazio guztia (eta beraz programa ere) emateko arduraduna dela, hori guztiori proiektua egiteko beharrezkoa baita.

Eta gainera:

- "Erabilera eta mantenimendu egokiak garrantzitsuak dira, aseguruak ez baitituzte estaltzen erabilera txar batek, mantenimendu faltak edota eraikinari egindako aldarazpenek edo osteko obrek eragindako kalteak."

Osteko aldarazpenak sarri askotan hasiera batean behar bezala definituriko programa funtzional baten faltaren ondorio izaten dira.

3. Aldez aurretiko azterlana, prozesu metodologikoa

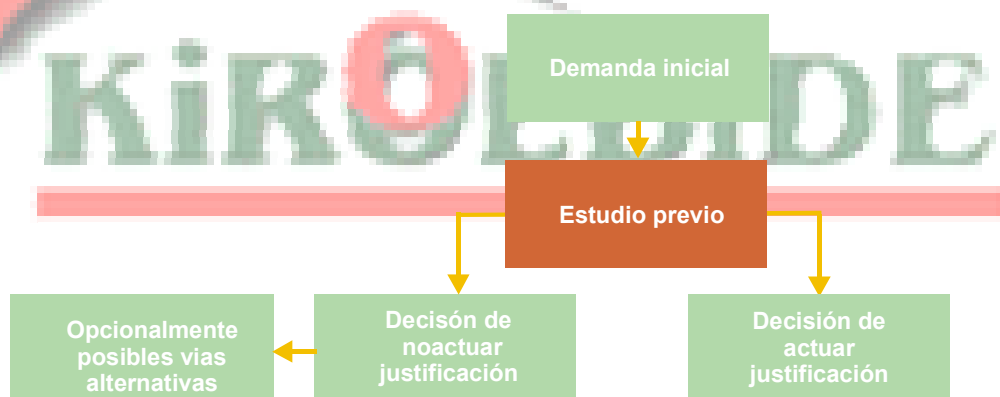
Kirol eremuan inbertsio prozesu bat planteatzea beharrezko egiten duten arrazoiak oso aldakorak dira. Arrazoiok ondokoak izan daitezke:

- Kirol Plan Orokorraren barruan Ekipamenduei buruzko Plan Zuzentzailearen ondorioak edo horren taxuketa bera.
- Kirol zerbitzu berriak garatzeko borondate politikoa.
- Kirol erakundearen edo biztanleen kategoria zehatzaren eskaria, une horretara existitzen ez zen kirol instalazio bat izateko.
- Goitik beherako berriztatzea behar duen instalazio zahar bat.
- Proiektu bat programa funtzionalak asatzen duen bitartez egokitzea.
- Kirol adierazpen zehatz bat antolatzea.
- Ondare edo hirigintza aukera bat.
- Ekipamendu plan bat idaztea.
- Eta abar.

Aldi berean, kirol zerbitzu berria edo guztiz berria bultzatzeko asmoa dago.

Aldez aurretiko azterlana edo aurre-programazioa jarduketaren aurrera eramateko lehenengo pausua da. Horren funtsezko helburua da informazio arrazoiak eta zehatz baten bidez udalak jarduketaren etorkizunari buruz hartu beharreko erabakia erraztea. Azterlanak ebaluatzen du ea jarduketa bideragarria den eta zeintzuk diren horretarako baldintzak.

Aldez aurretiko azterlanaren edo aurre-programazioaren eskema orokorra

© Y. Chapon, Poliprograma s.l. 2004

Demanda inicial: hasierako eskaria

Estudio previo: aldez aurretiko azterlana

Opcionalmente posibles vías alternativas: hautazko bide alternatiboak

Decisión de no actuar justificación: abian ez jartzeko erabakia, justifikazioa

Decisión de actuar justificación: abian jartzeko erabakia, justifikazioa

Aldez aurretiko azterlanaren laguntzaz udal taldeak hartuko duen erabakia ondoko hauexek izango dira:

- **Jarduketa burutzea eta aurrera eramateko modua zehaztea**, hau da, xedeak argitu eta helburua, erabiltzaileak, jarduerak, ezaugarri espazial, funtzional eta

tekniko nagusiak, kokapena, inbertsio kostua, etorkizuneko kudeaketa eta ustiapena, finantzazioa, burutzapen epeak eta abar zehaztuko dira.

- Edo, besterik gabe, **planteaturiko jarduketa aurrera ez eramatea**, oso-osoan baztertu edo bestelako alternatiba batzuk zehaztuz, betiere erabaki horren arrazoiak justifikatuz.

Aldez aurretik Kirol Plan Nagusia izateko interesgarritasuna

Aldez aurretiko azterlana egitea eta erabakia hartzeko modua nabarmen erraztuko dira, baldin eta udalak lehenago helburuak argitzen dituen Kirol Plan Nagusia badauka; plan mota horrek, besteak beste, ondokoak argitu behar ditu:

- Kirol jardunak udalerrian izan beharreko garrantzia, eskola, federazio nahiz aisialdiko markoan.
- Kirol sistemaren edota udal zerbitzuen multzoan kirol ekipamenduek izan beharreko jardura eta rola.
- Eskualdean, lurraldean edo nazioan izango duen maila.
- Maila kualitatiboa.
- Gehieneko inbertsio kostua edo aurreikusitako kostu orientagarria.
- Udal mugartea egituratzeko daukan garrantzia.
- Hainbat erabileratarako daukan maila.
- Ustiapena eta kudeaketa ereduak.
- Proiektua zehaztu eta erabakitze prozesuan erabiltzaileen partaidetza maila.
- Eta abar.

Aldez aurretiko bideragarritasun azterlanerako prozesu metodologikoa

Hona hemen aurkeztu den eskema metodologikoa errezeta bat edo eredu estandar bat izan ez arren, honen egituraketa orokorrak lanaren koherentzia eta zehaztasun handiagoa lortzen du; horrenbestez, bideragarritasun azterlan baten taxuketatik espero diren emaitzak eskura daitezke.

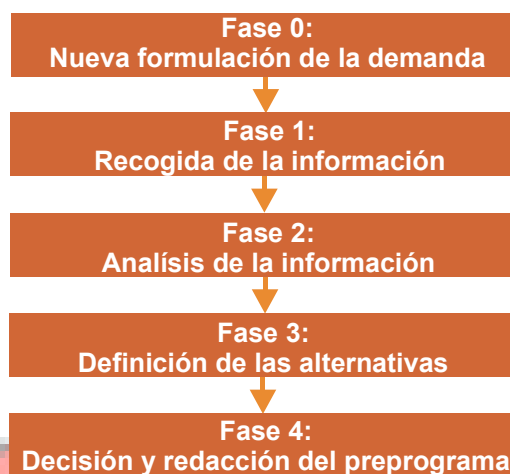
Oinarrizko bost fasetan bereiztutako azterlana

Udal taldearen erabakia arrazoitutako informazioaren bitartez errazteko asmoz, aldez aurretiko azterlanak ondokoak bete beharko ditu:

- **Zerbitzuak, etorkizuneko erabiltzaileak eta beharrianak zehaztea.**
- **Proiektuari eragin diezaioketen baldintza guztiak (kirol, ekonomi, hirigintza, lege... baldintzak) identifikatzea eta neurtzea.**
- **Premiei erantzuteko bideragarritasun baldintzak ebaluatzea, jarduketaren aldez aurretiko baldintza guztiak aintzakotzat hartuta.**
- **Informazioa modu ulergarrian aurkeztea udal organo eskudunari.**

Hori guztiori dela eta, azterlana elkarri eragiten dioten jarraikako bost fase osagarritan bana daiteke:

- **0 fase. Eskariaren formulazio berria.**
- **1. fasea. Informazioa jasotzea.**
- **2. fasea. Informazioa aztertzea.**
- **3. fasea. Alternatibak zehaztea.**
- **4. fasea. Aurre-programaren inguruan erabakitzea eta berori idaztea.**

Aldez aurretiko azterlana garatzeko eskema orokorra

©Yves Chapon, Poliprograma, sl.,2004

*****Cada número corresponde al correspondiente del esquema

0 fase. Eskariaren formulazio berria.

1. fasea. Informazioa jasotzea.

2. fasea. Informazioa aztertzea.

3. fasea. Alternatibak zehaztea.

4. fasea. Aurre-programaren inguruan erabakitzea eta idaztea.

Lan metodologia prospektiboa, analogikoa eta parte-hartzailea

Aldez aurretiko metodologiak tokian tokiko testuinguruaren azterketa eta diagnostikoa aintzat hartzen baditu, aldi berean ikuspegi prospektibo, analogiko eta parte-hartzailea izan behar du.

Prospektiboa: kirol instalazio baten programazioak unean uneko eskariari egin behar dio aurre, momentuko baldintzak eta mugak kontuan harturik. Hala eta guztiz ere, aintzat hartu beharra dago ekipamenduak hurrengo 20 urteetan lanean jardungo duela eta herritarrei kalitate maila berdina eskaini behar zaiela epe horretan zehar. Gainera, erabakia hartzen denetik instalazioa martxan jartzen denera arteko epeak nahiko luzeak izan dira eta sarritan hasierako ingurumaria nahiko aldatzen da jarduketa gauzatzen denerako. Horregatik, aldez aurretiko azterlanak egungo egoeraren gaineko hausnarketa bat egiten badu ere, etorkizuneko ikuspuntua ezin da galdu antolamenduari eta proposamenei dagokienez.

Analogikoa: beste ekipamendu batzuetako esperientziak beti izaten dira interesgarri eta erabilgarriak, hausnarketa aberasteko orduan. Halaber, aintzat hartu beharra dago gaur egungo kirol jarduketek federazioek zehaztutako marko normatiboari "ihes" egin ohi diotela eta instalazioak zerbitzu ugari behar dituela eta ez bakarrik kirolekoak (estetika, merkataritzakoak...); hortaz, komeni da hausnarketa bideak zabaltzea antzeko kirol instalazioak bisitatuz. Era berean, kirol instalazioetako jardun, zerbitzu, kudeaketa eta funtzionamenduari buruzko joeren inguruan ikertzea behar-beharrezkoa da instalazio berriaren erakargarritasuna hobetzeko irtenbideak identifika daitezen eta antolamendu akatsik egin ez daitezen.

Azkenik, aldez aurretiko azterlanean **prozesu parte-hartzaile** zabala ezar daiteke, esate baterako etorkizuneko erabiltzaile eta kudeatzaileekin. Guztiaren ere, partaidetza hori benetan positibo eta eraginkorra izango da, baldin eta modu subjektiboan adierazitako eskariak era objektiboan jasotzen badira.

Horrela bada, aldez aurretiko azterlan batek lan tresna batzuk erabiltzea dakar; lan tresna nagusi horiek ondokoak dira:

- Elkarriketak eta lan bilera.
- Bisitak.
- Agiriak ikertzea.
- Hainbat dokumentu idaztea.
- Azterlanaren arduradunen hausnarketa.

Aldez aurretiko azterlana egiteko giza baliabideak

Garatu ahal izateko, aldez aurretiko azterlan batek ondoko inplikazioa behar du gutxien-gutxienez:

- Lanik gehiena egiteko teknikari bat edo bi (kanpoko lana, diagnostikoa, txostenak idaztea eta abar). Udal langile zerrendakoa izan daiteke edo honetarako beren beregi kanpoan kontrataturiko kontsultagile bat.
- Udalaren arduradun bat (gerentea, kirol edo zerbitzuetako saileko arduraduna edo kargu politikoa), lana ikuskatzeko eta agiriak jasotzeko ardura hartuko duena. Eskuarki ez du parte hartzen kanpoko edo bulegoko lanean, baina bisitetara eta lan bilera batzuetara bertaratu ohi da. Erabakimena izan behar du hainbat arazori irtenbidea eman edo azterlana birbideratzeko.
- Batzorde kontsultagilea, adibidez etorkizunean zereginen bat izango duten erabiltzaileen ordezkari batzuek osatua, izenak dioenari jarraituz, lanaren garapen eta edukia kontsultatzeko besterik izango ez dena.
- Udal organo eskuduna: alkatea, gobernu batzordea edo udalaren osoko bilkura.

Etorkizuneko proiektugilearen partaidetza ez da beharrezkoa. Aldez aurretiko azterlanaren taxuketa sustatzailearen ardura da eta proiektu arkitektonikoa idazteko agindua eman aurretik gauzatu beharra dago. Horrela egin ezean, lan bien kalitateari kalte egiten dieten ez-ulertuak eta interferentziak sortu ohi dira.

0 fasea: eskariaren formulazio berria

Aldez aurretiko azterlanaren aurreko fasea izanagatik ere, eskariaren formulazio berria garrantzi handikoa da. Azterlanaren xedea eta lortu beharreko helburuak zehazten laguntzen du, bai eta arduraduna edo lan koordinatzailea izendatzen, beharrezko bitarteko ekonomiko eta teknikoak ezartzen, lan metodologia finkatzen (esate baterako partaidetza maila mugatzen) eta kanpoko talde tekniko baten kontratazioa konpontzen ere.

Horrenbestez, sustatzailearen eta haren zerbitzuen zeregina da; eginkizun honi garrantzi handia eman behar zaio, horren ondoren txarto ulertuak eta, batik bat, hasierako aurreikuspenei erantzuten ez dien azken lan bat ematea saihesteko.

1. fasea: informazioa jasotzea

Lehenengo fasearen helburua azterlanaren benetako lanari ekitea da eta jarduketaren egungo eta geroko ingurunea egokiro ezagutzeko eta aztertzeke beharrezko informazio guztia jasotzea. Fase hau aldez aurretiko azterlanaren metodologia

prozedura osoaren faserik luzeena da. Fase hau sarritan azterlanaren amaierara arte luzatu ohi da.

Lanaren hasieratik argitu eta zehaztu behar da zeintzuk izango diren etorkizuneko instalazio batean eskainiko diren zerbitzu motak. Esate baterako metodologia eta lan arloak nahiko alda daitezke, kirol jardun lehiakorrera zuzendutako ekipamendua egin edo aisialdiko kirolera zuzendu eta erabiltzaile ugari izango dituen ekipamendua aurrera atera.

Jasotako informazioa aldeztu aurretiko azterlanaren lehengaia dela esan daiteke. Informazio honek zuzeneko zerikusia dauka kirol sistemarekin; hortaz, ondoko hauek identifikatu behar dira:

- **Erabiltzaileen eta euren jardunen testuinguru sozio-demografikoa.**
- **Gaur egungo instalazio osagarriak edota lehiakorrak.**
- **Jardun hauek sortarazten dituzten beharrezko espazial, funtzional eta teknikoak.**
- **Udalaren inbertsio gaitasuna.**
- **Inbertsio kostuak eta ustiapen kontuak.**
- **Hirigintza eta arkitektura arloko baldintzak.**
- **Indarreko arautegiak.**

Testuinguru sozio-demografikoa

Kirol instalazio batean inbertitzeko beharrezkoaren arrazoia ondokoan bila daiteke:

- Ondo ere ondo identifikatu daitezkeen erabiltzaileen eskaria (kirol erakundea, eskola adinako biztanleak, eta abar)
- Instalazioak ez duela helburua betetzen egiaztatzea, zerbitzuak gaurkotu eta berriro behar direla argi izatea eta instalazioak erabiltzaile berriei zuzendu behar zaizkiela argi izatea,
- Zerbitzu bat sortzeko nahia erabiltzaileak ezagutu barik.

Hiru kasu hauetan ezinbestekoa da bideragarritasun azterlanak lehenengo eta behin eskariaren iturburua identifikatzea eta horren ostean etorkizuneko instalazioaren erabiltzaile kategorien ezaugarriak eta jardunak ere zehaztea, esate baterako kirol erakundeetako kideak, lehiaketetako kirolariak, eskolako umeak, pertsona nagusiak, banakako erabiltzaileak (ohikoak, abonatuak eta unean unekoak), kirol teknikariak, administrariak, mantenimendu teknikariak, ikusleak eta abar; izan ere, jakin beharra dago nori zuzenduko zaion ekipamendua. Erabiltzaileak, euren jardunak eta nahiak identifikatzea zerbitzuen egokitasuna egiaztatzeko bidea izango da.

Identifikatzeko, behar-beharrezkoa da:

- Instalazioaren erakar gune edo eremua mugatzea (hasiera batean aurreikusitako jarduerak, eskariaren iturburua, proiektuaren hasierako xedeak... aintzat hartuta). Eremua hainbat eremuren arabera banatuko da: lehenengo eremua (12'-15'ti behera dagoena, auzoa), bigarren eremua (18-20'tik behera dagoena, udalerrria), hirugarren eremua (20'tik gora dagoena, eskualdea eta erregioa).
- Aurretik zehazturiko lurralde eremuko ezaugarri demografiko eta sozio-ekonomikoei buruzko datu guzti-guztiak biltzea (adin tarteak eta sexua jasotzen dituzten biztanle erroldak eta joera demografikoak, adierazle sozio-ekonomikoak, eskoletako umeen ezaugarriak, kirol erakundeen eta kideen zentsua, lanean ari diren biztanleen errolda, atzerriko biztanleen errolda, ikasketa zehatzak eta abar). Garrantzi handiko potentziala duen ekipamendu baten kasuan, biztanle turistikoei dagozkien datuak jaso behar izango dira, horren garrantzia edo benetako potentziala baloratu ahal izateko.

- Pertsonekin edo erakundeekin elkarriketatzea, euren beharrianak eta jardunak adierazteko, instalazioko arduradunekin hitz egitea, lurralde eremuan kirol jardunei buruzko galdera sortak egitea (jendaurrekoak edo hautazkoak, telefonoz eta abar) edo datu estatistiko eskuragarri guztiak biltzea, inkesta soziologiko orokorrak...
- Lurralde eremu berean dauden beste kirol instalazio osagarri edota lehiakideetako erabiltzaileak identifikatzea.

Datu hauen balorazioa eta batez ere kuantifikazioa nahiko aldakorak izan daiteke. Adibidez, nahi diren erabiltzaileen kopuruaren gorabeherak garrantzi handiko aldakuntzak eragin diezazkiokete espazioen dimentsioari edo, alderantziz, espazioen azaleraren aldakuntzek pertsonak biltzeko joera areagotu dezakete. Hori guztiori dela eta, ohikoa izaten da erabiltzaileen eta euren beharrianen definizioetan hainbat aukera aztertzea.

Instalazio osagarriak edota lehiakideak

Alderdi hau garrantzi handikoa izan daiteke eskaintza goitik behera alda dezakeen proiektu inportante baten kasuan (esate baterako igerileku estali baten kasuan) edo instalazio txikien kasuan ere (adibidez auzo bateko gimnasio baten kasuan). Lan hau garrantzitsua da udalerrian dauden instalazio publiko edo pribatuekin lehiatzea saihestu nahi izaten denean.

Horrelakorik egonez gero, beharrezkoa da bisita, inkesta eta elkarriketen bitartez, instalazio horien daturik nabarmenenak biltzea:

- Izena eta kokapena.
- Zerbitzuen eta produktuen eskaintza.
- Erabiltzaile motak, kopuruak eta horien jatorria.
- Espazioak eta horiek zainduta dauden modua.
- Sarrera ereduak (eskaintzen diren zerbitzuetako prezioak).
- Kudeaketa ereduak.
- Giza baliabideak.
- Merkaturatze sistemak.
- Eta abar.

Instalazio bakoitzaren datuak ezaugarrien berri ematen duen fitxa batean jasotzen dira.

Beharrian espazialak, funtzionalak eta teknikoak

Bideragarritasun azterlanak ahalbideratu behar du zeintzuk izan behar duten kirol instalazioaren ezaugarriek jakitea; horretara, aurreikusitako erabiltzaileen premiei eta eskainiko diren zerbitzuei egokiro erantzun ahal izango zaie.

Ezaugarri horiek espazialak, funtzionalak eta teknikoak dira eta horrela laburbil daitezke:

- Instalazioko erabiltzaileen leku gaitasuna.
- Beharrezko espazioak.
- Espazioetako azalera eta garaiera.
- Antolamendu funtzional orokorra, sarbideak eta barruko zirkuituak (erabiltzaileenak eta produktuenak), kontrol mailak.
- Espazioen arteko hurbiltasuna.
- Akaberen kalitate maila.
- Barne espazioen erosotasuna.
- Sartu beharreko ekipamendu nagusiak.
- Malgutasun maila edota hainbat funtzio betetzeko maila.

- Instalazioak.
- Eta abar.

Beharizan hauek identifikatzera hurbiltzeko moduak lau dira:

- Federazioetako arauak eta gainerako administrazio edota erakundeek emandako fitxa teknikoei buruzko arauak (adibidez Kirol Kontseilu Nagusiaren NIDE fitxak).
- Premia hauek kontuan hartzen dituzten kirol instalazioei buruzko dokumentazio teknikoa biltzea eta aztertzea.
- Instalazioetako egungo edota etorkizuneko erabiltzaileei nahiz egungo edota etorkizuneko arduradunei egin beharreko elkarrizketak.
- Antzeko instalazioetara egin beharreko bisitaldiak.

Udaleko inbertsio gaitasuna, inbertsio kostuak eta instalazioaren ustiapen kontuak

Arlo honi dagokionez, ondoko informazioa jaso beharra dago:

- Inbertsioari eta ustiapenari aurre egiteko udaleko inbertsio gaitasun edo aurreikuspena.
- Diru-laguntzei buruzko egitarauak eta beste erakunde edo elkarte batzuen laguntzak.
- Eraikuntza kostuak.
- Aurreikusitako instalazioak eragin ditzakeen ustiapen kostuak eta sarrerak.

Udaleko inbertsio gaitasuna udaleko zerbitzu ekonomikoen lankidetzaren bitartez baloratzen da; era berean, ustiapen kostuen ebaluazioa (beharginen gastuak, kontsumoak eta bestelakoak) eta sarrerena (aurreikusitako zerbitzuak, erabiltzaileak zenbatzea, sarrera ereduak eta prezioak) modu honetara egin daiteke:

- Martxan ari diren beste proiektu edo antzeko instalazioen azterlan erkatua. Hala, beste ekipamendu batzuetara egin beharreko bisitek gai hauei heltzeko bidea erraztuko dute kudeatzaileekin elkartzean.
- Dokumentazio teknikoetan edo administrazioek zehaztutako agirietan azaltzen diren erreferentzi datuak.
- Instalazioaren kudeaketa plana zehatz-mehatz definitu beharra dago. Kasu honetan azterlanak ustiapen kostuak ebaluatzeko beharrezko informazio guztia bilduko du ondokoak neurtuz: aurreikusitako beharginak eta lan orduak, kontsumoak, bestelako gastuak, sarreraren aurreikuspena zerbitzuen eskaintzaren arabera, erabiltzaile kopurua, sarrera ereduak eta tarifak.

Hirigintza eta arkitektura baldintzak

Aurreikusitako kokapenaren ezaugarri fisikoek eta urbanistikoek eta, eraikin baten berriztapenaren kasuan, horren egituraketa arkitektonikoak nabarmen eragin ohi diote kirol instalazio baten bideragarritasunari.

Identifikatu beharreko alderdiak ondoko hauek dira besteak beste:

- Orubearen kalifikazio urbanistikoa.
- Eraikitze gaitasuna.
- Zortasunak.
- SARBIDERAGARRITASUNA (errepideak, garraio publikoa, herrigunetik dagoen distantzia).
- Ikuspena.
- Topografia.
- Lurrazpiaren ezaugarri geoteknikoak eta, esate baterako, aztarna arkeologikoen balizko existentzia.

- Orubearen orientazioa.
- Eraikinaren egituraketa funtzionala.
- Zaintza egoera eta akatsak.
- Eta abar.

Hori guztiori dela eta, alde zehatzetarako azterlanaren barruan kokapenaren bisita zehatza sartu beharra dago eskuragarri dagoen dokumentazio grafiko guztia biltzeko (planoak, memoriak, txostenak eta abar).

Arautegiak

Kirol instalazio baten programazioari zuzenean eragin diezaioketen legeak, dekretuak, arautegiak... dira, adibidez:

- Federazioen arautegiak, joko zelaietarako eta erantsitako lokaletarako neurri zehatzak ezartzen dituztenak.
- Kirol eta aisialdiko ekipamenduen ezaugarri zehatzekin zuzeneko zerikusia duten dekretuak.
- Espazioen edo instalazioen gaineko eskakizun zehatzei lotutako diru-laguntzetarako egitarauak.
- Eraikuntza arautegiak eta araudiak (esate baterako ikuskizun publikoen nahiz aisialdi jardueren zaintzari buruzko 1982ko arautegi orokorra).
- Eta abar.

2. fasea. Informazioa aztertzea

Bigarren fasearen helburua da jasotako informazioa aztertzea, hausnarketan sakontzea eta, azkenik, beharrian teorikoen aurre-programa definitzea. Horregatik, azterlana idazteaz arduratzen den taldeak informazio guztia eta aurretik batutako dokumentazioa jaso eta aztertzen ditu. Lan agiri bat idatziko da eta horri esker unean uneko diagnostikoa eta jarduketaren aurre-programa teorikoa egingo da; lan agiri horretan ondoko alderdi hauek aurkeztu eta aztertzen dira:

- Jarduketaren iturburua (eskariaren sorkuntza) eta udal taldearen xedeak.
- Instalazioaren lurralde eremua eta eraginpeko biztanleria.
- Testuinguru sozio-demografikoa eta erabiltzaile potentzialak.
- Kudeaketa ereduak eta uneko horretako nahiz etorkizuneko joerak.
- Instalazio osagarri eta lehiakideak kontuan hartuta, egiten den eskaintza.
- Instalazioaren beharrian espazial, funtzional eta teknikoen aurre-programa teorikoa.
- Jarduketaren balizko eragileak; eragileok ondokoak izan daitezke: finantziario mugak, joera demografikoak, hirigintzako arautegiak, orubearen ezaugarriak edo eraikina, sarbideragarritasuna, eraikuntza eta funtzionamendu kostuak eta egon litezkeen sarrerak (sarrera eredu zenbatekoak)...

Agiriak alternatiben bideragarritasuna neurtzeko eta zehazteko beharrezko alderdiak argitu behar ditu.

3. fasea: Alternatibak zehaztea

Hirugarren faseak hainbat alternatiba (eskuarki hiru edo gehiago) definitzeko eta bakoitzaren bideragarritasuna ebaluatzeko bidea ematen du.

Instalazioaren arrakasta egin behar denaren eta testuinguruak egiten uzten duenaren arteko oreka bilatzearen bitartez sustatzen da; esan nahi baita, ahalik eta koherentziarik handiena topatu behar da udal helburuen, beharrianen aurre-programa teorikoaren, proiektuari eragiten dioten eragileen eta geroagoko ustiapenaren artean.

Beharrianen gaineko aurre-programa eta jarduketaren eragileak lotzeak hainbat alternatiba definitzea ekarri ohi du, betiere bideragarritasun baldintza batzuen arabera. Batzuk goragoko maila batekoak izango dira eta beste batzuk askoz ere apalagoak.

Aldez aurretiko azterlanetik abiatuta, proiektuaren bideragarritasun baldintzak zehatz-mehatz identifika daitezke, esate baterako:

- Ea aurreikusitako orube eta eraikinak instalazioa hartzeko ezaugarri egoki guztiak betetzen dituen (eraikigarritasuna, kokapena, sarbideragarritasuna, orientazioa, topografia, ikuspena eta abar) eta hori bermatzeko zeintzuk diren aurrera eramane beharreko jarduketak.²
- Ea proiektua hainbat fasetan egin daitekeen (beharrezko epeak ezarrita betiere).
- Ea instalazio berriak kirol zerbitzuen eskaintza eta ondorioz herritarren aisialdi eta lehiaketetarako jarduna handitzeko bidea emango duen.
- Ea erabiltzaile nahikorik dagoen edota zeintzuk izan behar diren sarrera ereduak instalazioaren ustiapenaren bideragarritasun sozial eta ekonomikoa bermatu ahal izateko. Hori dela eta, azterlanak ustiapenaren kostuak ebaluatzen ditu (giza baliabideak, kontsumoak eta bestelako gastuak), bai eta egongo diren sarrerak ere (zerbitzuen eskaintza, erabiltzaileak, prezioak).
- Ea inbertsioak hasiera batean ezarritako eskuragarritasun ekonomikoak edota udalak etorkizunean izango duen kudeaketa edo zorpetze gaitasunak ahalbideratzen duen instalazio berria finantzatzea eta ustiatzea³.
- Eta abar.

Horrenbestez, alternatibak definitu ahal izateko, loturak ezarri behar dira ezinbestean beharrianen buruzko aurre-programa teorikoaren, instalazioa orubean martxan jartzeko azterlanaren, inbertsio kostuen ebaluazioaren, ustiapen kostuen, sarreraren eta udaleko finantziario gaitasunaren artean.

Azkenik, alternatiben azterlan erkatuak bakoitzaren indarguneak, aukerak, makalguneak eta arriskuak agerian jartzen laguntzen du. Fase honetan, bada, aurreko fasearen informazioaz gainera hainbat alternatiba eskaintzen dituen agiri bat idatzi eta aurkezten da. Agiri horrek udal taldearen erabakia erraztuko du.

4. fasea: Aurre-programaren inguruan erabakitzea eta berori idaztea

Laugarren fasean udal organo eskudunaren erabakia (gobernu batzordeak edo udalbatzak hartutakoa) azaltzen da, betiere aurretiaz egindako lan guztia aintzakotzat hartuta. Batzuetan udal organoak lan osagarria eska dezake behin betiko erabakia

² Aldez aurretiko azterlanean hainbat kokapen erkatzeko ikerketa sar daiteke.

³ Sarritan alderdi hau zalantzazkoa izaten da eta aldaera asko izaten ditu, batez ere hainbat administrazioen partaidetza aurreikusten baldin bada.

hartu baino lehenago. Kasu baterako beste alternatiba bat definitzea eska dezake.

Erabakia hartu eta gero, aldez aurretiko azterlanaren behin betiko agiria idaztea aholkatzen da; agiri hori jarduketa osoaren erreferentzi dokumentua (gidaliburua) izango da. Dokumentu honi aurre-programa iritzi ohi zaio.

Jarduketaren helburuak, ezaugarriak eta bideragarritasun baldintzak aurkeztuz eta azalduz, politikariek eta arduradun teknikoek planifika ditzakete:

- Jarduketaren hurrengo urratsak planifikatzea, adibidez:
 - . Beharrezko finantziaketa aurreikustea.
 - . Programazio zehatzari buruzko azterlana agintzea.
 - . Proiektu arkitektonikoa kontratatzeke prozedura hautatzea eta antolatzea.
- Instalazioaren etorkizuneko kudeaketa kontrolatzea.
- Herriarren aurrean erabakia justifikatzea.

3. Programazio zehatzaren inguruko azterlana

Programazio teknikoari buruzko azterlanak agiri berean biltzen ditu programa funtzional eta teknikoa nahiz teknikariak behar duen informazio guztia, betiere udal helburu eta eskakizunei erantzuten dien eta aurreikusitako jardueren beharrianetara egokitzen zaion proiektu bat taxutzeko.

Horregatik, programazio zehatzaren inguruko azterlana aldez aurretiko azterlanaren jarraipen logikotzat har daiteke. Proiektuaren diseinu arkitektonikoaren fasearen hasiera da.

Programa funtzional eta teknikoa etorkizuneko proiektua idazteko giltzarria da; horretarako, ondokoak egin behar dira:

- Sustatzailearen helburuak eta eskakizunak aurkeztu behar dira.
- Proiektuaren beharrian espazial, funtzional eta teknikoak definitu beharra dago.

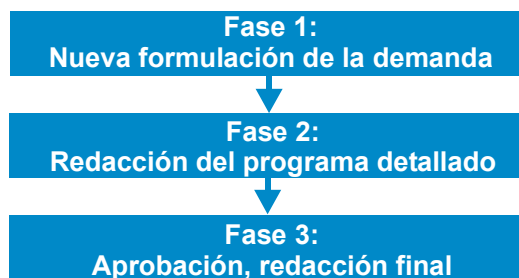
Programa funtzionala eta teknikoa funtsezko agiria da sustatzailearen eta proiektugilearen arteko harremanak aritzeko eta behar-beharrezkoa da aurreproiektuen lehiaketa bat (jendaurrekoa edo murriztua) antolatzeke. Hori dela eta, horren definizioa obraren sustatzailearen zeregina izan behar da eta ez proiektugilearena.

Hiru fasetan banaturiko prozesu metodologikoa

Programazio teknikoaren gaineko azterlaneko prozesu metodologikoa aldez aurretiko azterlanekoaren atzekoa da. Eskuarki hiru fasetan banatzen da:

- **1. fasea: informazioa jasotzea.**
- **2. fasea: beharrianen gaineko programa idaztea.**
- **3. fasea: agiria onestea, azkeneko idazketa.**

Programazio zehatzari buruzko azterlana garatzeko eskema orokorra

©Yves Chapon, Poliprograma, sl.,2004

Fase 1: Nueva formulación de la demanda / 1. fasea: eskariaren formulazio berria

Fase 2: redacción del programa detallado / 2. fasea: programa zehatza idaztea

Fase 3: aprobación, redacción final / 3. fasea: onespena, azkeneko idazketa

Aldez aurretiko azterlanarekin erkatuz gero, programa funtzional eta teknikoaren definizioak modu zehatzagoan lan egitea ekarri ohi du, lehenago definituriko beharrian teorikoen aurre-programaren alderdi bakoitza aztertuz eta garatuz, betiere azkenean beharrezkoak diren informazio guztiak eskuratzeko asmoz.

Programa funtzional eta teknikoak aurreko erabakiaren edukia errespetatu behar du, esate baterako aurreikusitako jarduerak, erabiltzaile kopurua, aurreikusitako azalera eta espazioak, inbertsio kostua eta abar. Ezin du funtsezko aldakuntzarik eragin, horrek udal taldearen erabakia aldatzea ekarriko bailuke. Aitzitik, hori gertatuz gero, aldez aurretiko fasean lortutako koherentzia guztia desagertu daiteke eta, beraz, jarduketaren kudeaketa arrazional eta kontrolatua ageriko moduan korapila daiteke.

Lan hau aurrera ateratzeko, aldez aurretiko azterlanerako filosofia bera erabili behar da, modu prospektibo, analogiko eta parte-hartzailean. Horrenbestez, lan tresnak antze-antzekoak izango dira:

- Elkarriketak eta lan bilerak.
- Inkestak.
- Bisitak.
- Agiriaren ikerketa.
- Hainbat dokumentu idaztea.
- Hausnartzea.

Programa zehatzaren edukia eta antolamendua

Aldez aurretiko azterlanaren ereduari jarraituz, programa funtzional eta teknikoak aurkeztu beharreko agiriak argia, koherentea eta zehatza izan behar du.

Lau kapituluatan antolatu behar da, modu honetara:

- 1. kapitulua: Jarduketaren aurkezpena.**
- 2. kapitulua: Jardueren deskripzioa eta antolamendu funtzionala.**
- 3. kapitulua: Eskakizun tekniko orokorrak.**
- 4. kapitulua: Eskakizun tekniko zehatzak.**

1. kapitulua: Jarduketaren aurkezpena

Kapitulu honetan argi eta garbi aurkezten dira udalak lortu nahi dituen kirol, ekonomi (aurreikusitako inbertsioa), hirigintza, arkitektura (esate baterako kalitate maila)... arloko helburu nagusiak.

Jarduketaren iturburuaren berri ematen du eta jarduketaren datu kualitatibo nahiz kuantitatibo garrantzitsuak aurkezten ditu.

Lehiaketaren kasuan, kapitulu honek epaimahaiak erabiliko dituen aukeraketa irizpideak gogorarazi ahal izango ditu.

2. kapitulua: Jardueren deskripzioa eta antolamendu funtzionala

Programak ondokoak aurkeztuko ditu modu kuantifikatu eta kualifikatuan:

- Instalazioaren erabiltzaile desberdinak (kirolariak, bazkideak, ikusleak, elkarteetako

- kideak, teknikariak, mantenimenduko langileak eta abar).
- Instalazioaren ordutegiak eta funtzionamendu egunak.
 - Aurreikusitako taldeak eta antolamendu funtzionala:
Eraikinerako edota lokaletarako sarbideak eta talde funtzionalen nahi espazioen arteko hurbiltasun erlazioak. Pertsonen eta produktuen zirkulazio fluxuen berri ematen duten eskema funtzional batzuk erantsiko dira.
 - Jarduerak aurrera eramateko beharreko espazioak, ezaugarri kualifikatibo nagusiak, azalerak, altzariak eta ekipamenduak. Espazioen deskripzioari laguntzeko, ezaugarri eta ekipamenduen berri ematen duten eskema zehatzak txertatuko dira. Era berean, beste instalazio batzuetako argazkiak ere txerta daitezke.

Proiektugileari eraikinaren “etorkizuneko bizitza” azaldu behar zaio, nork erabiliko duen eta zelan.

3. kapitulua: Eskakizun tekniko orokorrak

Hirugarren kapitulu honetan eraikin mota hauetan lortu beharreko prestazio tekniko orokorren mailak aurkezten dira, erabiltzaileek ondokoez gozatzeko aukera izan dezaten:

- Kirol ekipamendu erakargarria.
- Kalitatezko prestazioak, betiere aurreikusitako inbertsio kostuarekin bat etorriz.
- Erosotasun maila egokia.
- Mantenimendurako benetako malgutasuna.

Garatu beharreko atalak honako hauek dira:

- Eraikinaren malgutasun eta egokitze maila (egitura, fatxadak, barne espazioak mugatzeko maila...).
- Eraikinaren iraukortasun maila.
- Ertokizuneko mantenimendua eta segurtasuna, diseinu fasetik bertatik.
- Estalduren (horizontalak eta bertikalak) eta eraikuntza osagaien kalitatea eta prestazioak (egitura, estalpea, elementu mugigarriak eta abar).
- Eraikinerak eta kanpoko nahiz barruko espazioetarako sarbideragarritasun maila.
- Espazioen bizigarritasun maila, hau da, espazioen garaiera (gutxieneko altuera eta zabalera), sarbideen zabalera, barne erosotasun mailak (tenperatura, hezetasuna, airea berritzea eta klimatizazioa, argiztapen artifizial eta naturala, soinu baldintzak, higiena eta abar).
- Beharrezko instalazioak (elektrizitatea, VDI, kudeaketa tekniko zentralizatua, megafonia, ura, ureztatzeko instalazioak, saneamenduak eta abar).
- Eraikinaren eta pertsonen segurtasun eta babes mailak.
- Barne espazioak, kirol pistak eta lorategiak.
- Seinaleak.

4. kapitulua: Eskakizun tekniko zehatzak

Espazio bakoitzaren eskakizun zehatzak ezaugarri teknikoen gaineko fitxa batzuen bitartez ematen dira. Ondokoak azaltzen dira:

- Lokal mota.
- Lokalaren azalera erabilgarria.
- Une berean egon daitezkeen erabiltzaileen kopurua.
- Espazio eta sarbideen garaiera eta zabalera.
- Elektrizitatearen instalazioa (beharrezko potentzia, lotura motak eta puntu kopurua).

- VDIko instalazioa (mota eta lotura puntuak).
- Bestelako instalazioak (ura, gasa, aire konprimitua eta abar).
- Argiztapen natural eta artifizialen mailak (eguzki babesarekin edo babesik gabe).
- Aireztatzea.
- Akustika.
- Estaldura motak.
- Ekipamendu zehatzak eta finkoak.
- Hurbiltasun erlazioak.

5. Ondorioak

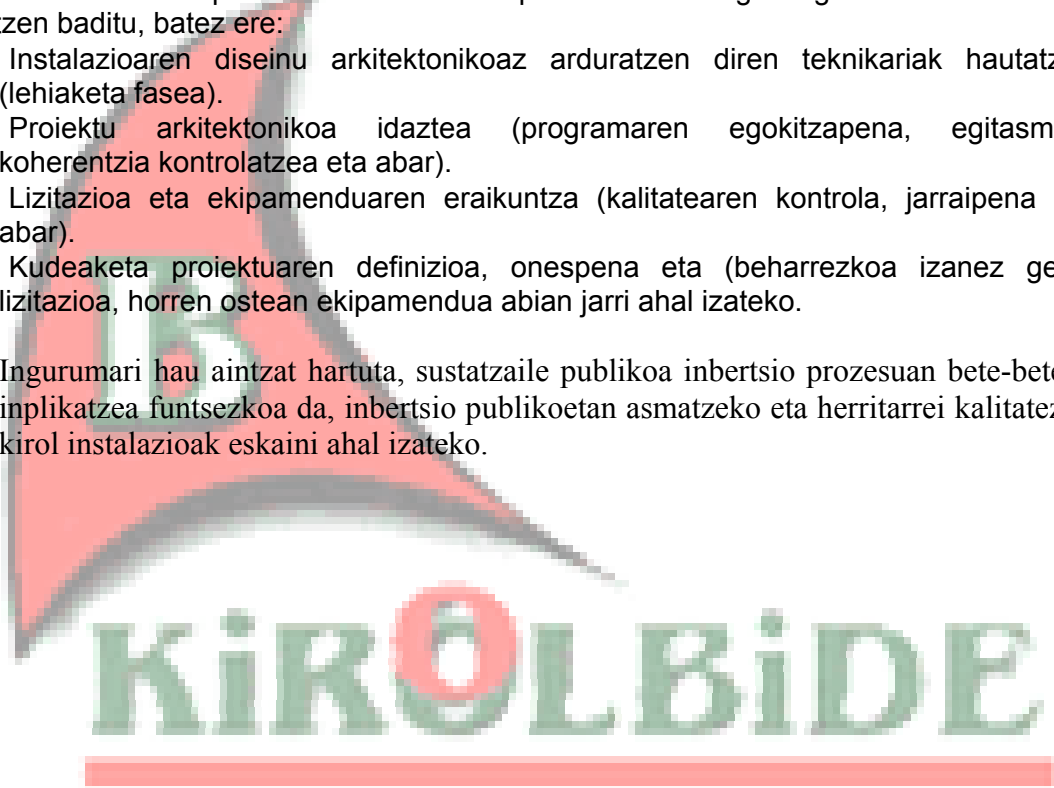
Programazio azterlanak udaleko kirol instalazioen eta inbertsio publikoen arrakasta bideratzeko lehenengo urratsa dira, bai diseinu fasean bai eta gainerako erabilpen epean ere.

Metodologia oso arin eta erabilgarria da instalazio mota guztietan (txiki nahiz handienetan) eta udaleko zerbitzu teknikoek gara ditzakete edo kanpoko teknikariengana jo.

Programazio azterlanen balio erantsia handiagoa izan daiteke, baldin eta sustatzaile publikoak inbertsio prozesuaren osteko etapen kudeaketa egokia garatzeko bitartekoak jartzen baditu, batez ere:

- Instalazioaren diseinu arkitektonikoaz arduratzen diren teknikariak hautatzea (lehiaketa fasea).
- Proiektu arkitektonikoa idaztea (programaren egokitzapena, egitasmoa, koherentzia kontrolatzea eta abar).
- Lizitazioa eta ekipamenduaren eraikuntza (kalitatearen kontrola, jarraipena eta abar).
- Kudeaketa proiektuaren definizioa, onespina eta (beharrezkoa izanez gero) lizitazioa, horren ostean ekipamendua abian jarri ahal izateko.

Ingurumari hau aintzat hartuta, sustatzaile publikoa inbertsio prozesuan bete-betean inplikatzeko funtsezkoa da, inbertsio publikoetan asmatzeko eta herritarrei kalitatezko kirol instalazioak eskaini ahal izateko.

KiROLBiDE

6. Bibliografia

Hona hemen aurkezten den bibliografian programazioaren eta beraren metodologiaren inguruko liburuak eta bestelako gidaliburuak agertzen dira (kirol instalazioak eta ekipamendu motak). Programazio azterlanen taxuketa osatzen duten agiriei dagokienez, liburu eta web gune eskaintza zabala dago; horiek guztiek argibide interesgarriak eman diezazkiekete programazio taldeei.

C. Alexander, *"The Oregon Experiment"*, Oxford University Press, 1979

C. Anglada, L. Garcia, J. M. Pascual "Manual per a la gestió de projectes tècnics. El valor afegit del mètode OTC". OTC, 10. kudeaketa gidaliburua. Bartzelonako Aldundia 1998

C. Anglada, M. E. Andreu, L. Garcia, A. Ruiz de Villa, J. Solé "La gestió del cicle inversor. un nou concepte per a l'obra pública". OTC, 13. kudeaketa gidaliburua. 13. Bartzelonako Aldundia 1999

H.C. Barnèdes "Les schémas guide de programmation des services et des équipements collectifs. 50 et 1 fiches pratiques." CNIS Equipements. 1981

J. Celma "El proceso de construcción y de funcionamiento de una instalación deportiva. Volumen 1 Manual de planificación" Bartzelonako Aldundia. 2000

J. Celma y Varios Autores "El proceso de construcción y de funcionamiento de una instalación deportiva. Volumen 2 Manual de estudios y referencias" Bartzelonako Aldundia. 2003

Y. Chapon "Introducció a la programació" Papers de gestió, 3 Programa d'Assessorament Municipal en Gestió d'Obres. Bartzelonako Aldundia. 1992

Y. Chapon "Les Cases Consistorials. Organització funcional i recomanacions tècniques bàsiques. Manual de programació". OTC, 8. kudeaketa gidaliburua. Bartzelonako Aldundia 1996

Y. Chapon, P. Mauduit "Guia per a l'organització de concursos de projectes amb intervenció de jurat. Manual de programació." OTC, 9. kudeaketa gidaliburua. Bartzelonako Aldundia 1998

Y. Chapon, P. Mauduit, F. Olivret, "La programació d'edificis i espais públics. Aplicació als municipis." OTC, 5. kudeaketa gidaliburua. Bartzelonako Aldundia 1995

Club Construction Qualité "Gérer la qualité de la construction" Eyrolles 1995

J. Génety "Organiser le sport dans sa commune. Le livre de bord de l' élu et du gestionnaire" Ed. du Moniteur 1990

C. Mollard "Concevoir un équipement culturel. Analyse et évaluation du projet. Programmation architecturale. Choix du maître d'oeuvre. Maîtrise des coûts". Ed. du Moniteur 1992

MIQCP "La integració del manteniment en els edificis públics". OTC, 4. kudeaketa

gidaliburua. 4. Bartzelonako Aldundia 1995

MIQCP “Organiser une consultation de maîtrise d’oeuvre. Concours et autres procédures de choix d’un maître d’oeuvre”. Ed. du Moniteur 1997

MIQCP “Programmation des bâtiments publics. Qualité d’un bâtiment. Processus de programmation. Organisation des études. Consultation et contrat des programmeurs”. Ed. du Moniteur 1994.

MIQCP, OTC “La integració de la qualitat ambiental en les construccions públiques”
OTC, 12. kudeaketa gidaliburua. Bartzelonako Aldundia 1999

